Aan de gemeenteraad

Datum: 5 maart 2025
Betreft: Netwerksamenwerking ‘Veluwe op 1’ wordt ‘VeluweAlliantie’

Beste leden van de gemeenteraad,

Al sinds 2018 maken wij als gemeente onderdeel uit van de netwerksamenwerking die tot voor kort bekend stond als ‘Veluwe op 1’. Per 1 januari 2025 zetten we deze samenwerking voort onder de nieuwe naam ‘VeluweAlliantie’. Wat blijft, is de constructieve samenwerking van grondeigenaren, horeca- en recreatieondernemers, maatschappelijk betrokken organisaties zoals IVN, ANWB en LTO, en overheden (21 gemeenten en provincie) op de Veluwe. Ook de doelen blijven staan: een natuurrijke, leefbare en gastvrije Veluwe. Om die doelen beter in balans te brengen, verschuift de aandacht echter wel meer in de richting van een betere spreiding van recreanten, die voor het grootste gedeelte bestaan uit onze eigen inwoners. Ook dit jaar verschijnt er weer een jaarverslag waarin wordt beschreven wat de VeluweAlliantie afgelopen jaar aan heeft gewerkt. Het jaarverslag treft u als bijlage bij deze raadsbrief ter informatie aan.

Voorgeschiedenis
Sinds 2018 werkte Veluwe op 1 aan behoud en herstel van de natuur van de Veluwe, waarbij recreatie en toerisme als middel dienen om de Veluwse natuur, economie en samenleving te versterken en in balans met elkaar te brengen. Er werd een Veluwe Agenda 2030 opgesteld, met als doel om van de Veluwe weer de meest gastvrije bestemming in Nederland te maken: vandaar ‘Veluwe op 1’. Dat is meer dan gelukt.

VeluweAlliantie werkt aan oplossingen voor grote opgaven
De Veluwe is met zijn 90.000 hectare het grootste aaneengesloten natuurgebied van Nederland. Daar willen we allemaal – bewoners én bezoekers – van blijven genieten. Maar de combinatie van natuur, leefbaarheid en recreatie kent ook spanning. Hoe houd je hoogwaardige natuur in stand terwijl je ruimte biedt aan recreatie en toerisme? En hoe zorg je voor leefbare dorpen op en rond de Veluwe? Een goede balans tussen deze belangen vergt zorgvuldige afwegingen van vele partijen: bewoners, ondernemers, grondeigenaren en overheden. Als we hier oplossingen voor vinden, kunnen we een voorbeeld zijn voor vergelijkbare vraagstukken in heel Nederland en daarbuiten.

In 2024 zijn er nieuwe afspraken gemaakt voor de jaren 2025 tot en met 2030. Alle partners onderschrijven het belang van de samenwerking en zetten de komende jaren opnieuw samen de schouders eronder, onder de nieuwe naam VeluweAlliantie. De Veluwe als toeristische trekpleister behoeft allang geen promotie meer: we behoren al tot de populairste bestemmingen van Nederland. Met onze Regio Deals hebben we twee krachtige instrumenten in handen om daadwerkelijk opgaven te kunnen realiseren.

Regio Deal Veluwe in Balans
De toekenning van 20 miljoen voor onze tweede Regio Deal ‘Veluwe in Balans’, met een looptijd van 2025 tot eind 2029, laat zien dat het Rijk vertrouwen heeft in onze regio. Deze nieuwe Regio Deal bouwt voort op de succesvolle Regio Deal ‘Veerkrachtige Veluwe’ (2021-2025). Hierin werd € 12,5 miljoen beschikbaar gesteld met de afspraak om als Veluwe zelf minimaal hetzelfde bedrag te investeren. Inmiddels is dit bedrag ruimschoots gehaald en is er door inzet van partners zelfs in totaal meer dan € 30 miljoen geïnvesteerd.

Bezoekers verleiden, geleiden en spreiden
Afgelopen jaren hebben we volop ingezet op bestemmingsmanagement op de Veluwe: het verleiden, geleiden en spreiden van bezoekers. Waar is meer ruimte voor recreatie, en op welke plekken heeft de natuur extra rust en ruimte nodig? Zo proberen we op Veluwse Ontvangstlocaties het autoverkeer af te vangen en mensen te verleiden op de fiets of lopend de Veluwe te verkennen over de Veluwse routenetwerken. Daarvoor is het Routebureau Veluwe onze belangrijkste partner en uitvoerder.

Voor een aantrekkelijk, gevarieerd recreatief aanbod werken we met belevingsthema's, verspreid over de Veluwe. Ook de ontwikkeling van de gouden randen van de Veluwe draagt bij aan het spreiden van recreatiedruk, terwijl deze gebieden zich tegelijkertijd recreatief kunnen ontwikkelen en de leefbaarheid er kan toenemen.

Daarnaast werken we aan een gezamenlijke Veluwestijl voor bewegwijzering en bebording, om de herkenbaarheid voor onze inwoners en bezoekers te bevorderen. Tegelijkertijd biedt deze stijl ruimte voor de eigen identiteit en huisstijl van terreinbeherende organisaties.

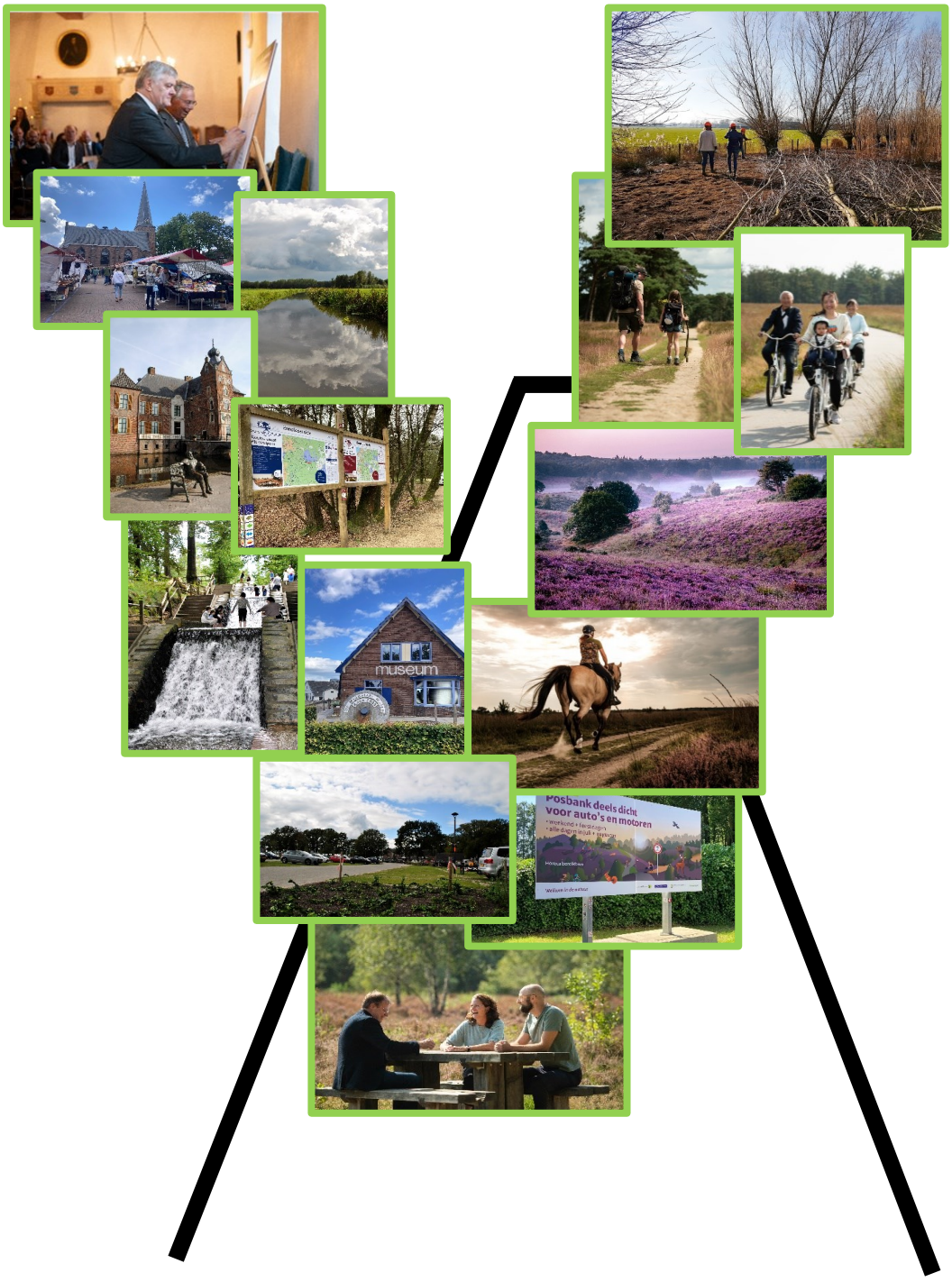
Samenwerking binnen en buiten de regio
De verstedelijkingsopgaven rondom de Veluwe zijn aanzienlijk. De effecten hiervan zullen ook merkbaar zijn op de Veluwe: meer mensen die graag komen genieten van deze natuur, met allerlei vormen van vervoer. Deze opgaven kunnen we niet alleen opvangen. Daarom is samenwerking nodig met regionale samenwerkingsverbanden om de Veluwe heen, zoals de Regioarrangementen. Ook de provincie stuurt in haar Aanpak Veluwe op de samenwerking met de Regio's, de VeluweAlliantie en diverse andere maatschappelijke partners.

Natuurrijk, leefbaar, gastvrij
Wij zijn uiteraard trots op onze omgeving. Samen met de VeluweAlliantie zetten we die trots graag om in concrete projecten voor een natuurrijke, leefbare en gastvrije Veluwe. Daarbij is een blijvende vruchtbare samenwerking cruciaal voor een levendig gebied met een moderne toekomst. In mei 2025 organiseert de VeluweAlliantie een bijeenkomst over de Regio Deal Veluwe in Balans. U wordt dan uitgebreider over de verschillende Regio Deal-projecten en onze samenwerking geïnformeerd. Het is een mooi moment om te reflecteren op de afgelopen periode en wat hebben we bereikt voor de Veluwe. Graag gaan we in gesprek hoe de VeluweAlliantie u nog beter kunne betrekken bij onze samenwerking. U wordt hiervoor apart uitgenodigd.

Met vriendelijke groet,

Het VeluweTeam

veluwe Alliantie

OP NAAR 2030

Jaarverslag 2024

Aan het woord

Beste lezer,

Het nieuwe jaar is alweer een eind op streek, toch neem ik u graag even mee naar het afgelopen jaar. Voor de VeluweAlliantie was 2024 een tussenjaar. De programmaperiode 2021-2023 hadden we afgesloten en dat was een goed moment om ons te beraden over onze positie en over de toekomst. We constateerden dat we de afgelopen periode veel hebben bereikt, de Veluwe staat sterk op 1. We hebben onze naam veranderd in VeluweAlliantie, een naam die precies de lading dekt!

We stelden een werkgroep samen uit onze gelederen. Die heeft zich gebogen over doel, visie, werkwijze en financiën van de netwerksamenwerking. Een samenwerking die uniek is en blijft, vooral door de gemêleerde achtergrond van onze partners. We zijn er trots op dat álle samenwerkingspartners opnieuw kozen voor de netwerksamenwerking. We spraken af dat we tot het jaar 2030 opnieuw met elkaar de schouders onder onze mooie en bijzondere Veluwe zetten.
Wat ons daar zeker bij gaat helpen is de toegekende Regio Deal *Veluwe in Balans*. Deze erkenning door het Rijk maakt dat we met elkaar verder kunnen bouwen aan de balans tussen natuur en recreatie in het gebied.

Te midden van alle opgaves die er liggen – denk aan woningbouwopgaven, mobiliteitsvraagstukken, duurzame landbouw en de nu zo actuele discussie over stikstof – kan de Veluwe met haar natuur een sleutelpositie innemen en oplossingen bieden voor deze samenhangende vraagstukken. Een gezonde natuur biedt ruimte voor andere ontwikkelingen. Recreëren op de Veluwe draagt bij aan onze gastvrijheidseconomie, brede welvaart in onze dorpen en steden en gezonde inwoners. Daarom blijven we de komende jaren ook werken aan excellente gastvrijheid, in balans met het beschermen en vergroten van de biodiversiteit. Dit alles zoals we vastgelegd hebben in de VeluweAgenda2030.

In dit document blikken we terug op het afgelopen jaar. Kijkt u mee?

Willem Bijleveld,
voorzitter VeluweAlliantie

DE NETWERKSAMENWERKING

Wat gebeurde er in 2024 op en rond de Veluwe en binnen de netwerksamenwerking Veluwe op 1? In dit verslag leest u een korte terugblik op (deel)projecten, programma's en initiatieven die het afgelopen jaar allemaal bijdroegen aan de gezamenlijke opgave.
Deze opgave uit de VeluweAgenda 2030 blijft onverminderd staan. Alle partners hebben in 2024 ingestemd met een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst, tot 2030, waarbij is afgesproken om te blijven inzetten op de balans tussen natuur en recreatie in het gebied. In de discussie over toekomst van de netwerksamenwerking is ook afgesproken dat we de zogenaamde 'gouden randen' van de Veluwe gaan ontwikkelen. Daar zijn we met Masterplan IJsselvallei en Veluwe aan Zee natuurlijk al mee bezig.

In de Algemene Vergadering van de VeluweAlliantie is akkoord gegaan met de inhoudelijke focus en doelen van de Veluwse samenwerking en is unaniem afgesproken dat de koers zich inhoudelijk verbreedt met thema's die consequenties hebben voor de natuur en recreatie en toerisme op de Veluwe. Hierbij staan vooral de effecten van deze bredere onderwerpen centraal, gekoppeld aan de wens om deze meer integraal te bespreken en af te stemmen.
Er zijn eveneens afspraken gemaakt over de principes rondom de begroting en de bijdrage aan de netwerksamenwerking: voor de begroting voor de netwerksamenwerking is een toezegging deze te bekostigen tot 2030. Voor de algemene bijdrage is overeengekomen dat partijen hieraan bijdragen voor de jaren 2025, 2026 en 2027. De focus voor de komende samenwerkingsperiode ligt op de begeleiding en coördinatie van de uitvoering van de Regio Deal(s).
En er zijn afspraken gemaakt over de verbetering van de zichtbaarheid en effectiviteit van Veluwesamenwerking.

TOEKENNING REGIO DEAL VELUWE IN BALANS

Op vrijdagmiddag 9 februari kwam het fijne bericht binnen dat de aanvraag voor een Regio Deal (5de tranche) gehonoreerd werd door het Rijk. Deze toekenning betekent dat er de komende jaren - vanaf januari 2025 tot en met eind 2029 - minimaal 40 miljoen geïnvesteerd kan worden in projecten die bijdragen aan het behoud, het bewaken en het bevorderen van de balans tussen natuur en recreatie op de Veluwe. Dit doen we natuurlijk gezamenlijk met onze partners provincie Gelderland en het programma Vitale Vakantieparken.

Afgelopen jaar hebben we hard gewerkt aan een convenant (concrete afspraken tussen Rijk, provincie, Veluwe op 1 en Vitale Vakantieparken) en een subsidieregeling. Het VeluweTeam sprak met veel partijen die het voornemen hebben om een project in te dienen. Vanaf januari 2025 kunnen de aanvragen officieel ingediend worden. Net als bij de vorige Regio Deal geldt de spelregel van minstens 50 % cofinanciering: € 20 miljoen investeert het Rijk, € 20 miljoen investeert de regio.
Alle informatie over de Regio Deal Veluwe in Balans is te vinden op onze website.

DOORWERKEN AAN DE REGIO DEAL VEERKACHTIGE VELUWE

Ondertussen zijn er in 2024 weer mooie resultaten geboekt door de projecten die mede mogelijk gemaakt zijn door de toekenning van de Regio Deal Veluwe in Balans (3de tranche) uit 2021. In overleg met het Rijk hebben we deze Regio Deal kunnen verlengen, zodat projecten die meer voorbereiding vroegen, die zeer complex zijn of die een wat trage start hadden, meer tijd hebben om gerealiseerd te worden. Deze projecten moeten nu eind 2025 afgerond zijn. We zijn blij dat het Rijk hierin zo met ons meedenkt.
Een paar projecten waar in 2024 aan gewerkt werd of die gerealiseerd werden: het afsluiten van de Posbank voor gemotoriseerd verkeer, de inrichting van ontvangstlocatie de Ginkel in Ede, de ontvangstlocatie Krachtighuizerheide in Putten, een ruimtelijk kader voor de stationsomgeving van Wezep, de herinrichting van de stationsomgeving in Nunspeet en de herinrichting van het historisch erf van landgoed Staverden.

TOEKOMSTDISCUSSIE

Het jaar 2024 stond in het teken van de toekomst van de netwerksamenwerking. De programmaperiode 2021-2023 was afgesloten en de partners binnen de alliantie hebben zich gebogen over de inhoudelijke koers voor de toekomst. Deze discussie resulteerde in goede afspraken en de verlenging van de samenwerking tot 2030! De samenwerking binnen de VeluweAlliantie is uniek en we zijn er best trots op dat opnieuw alle partners meedoen!
Met de ingang van deze nieuwe samenwerkingsperiode hebben we ook besloten onze naam te wijzigen in VeluweAlliantie. We nemen dus afscheid van Veluwe op 1, want we zijn allang de populairste bestemming in Nederland 😉.

VELUWESTIJL

De VeluweAlliantie stelde in 2024 het Stijlboek Routenetwerken & Panelenfamilie vast. Daarmee wordt duidelijk gekozen voor eenheid in stijl voor bewegwijzering van routenetwerken en informatiepanelen. Dit zorgt voor betere informatievoorziening en een beter kwalitatief beeld, zeker ook omdat toepassing het mogelijk maakt om oude bebording e.d. weg te halen.
Een mooi voorbeeld van de Veluwestijl zijn de welkomstborden die al veel Veluwse gemeente hebben geplaatst. In 2025 zullen ook in de twee grootste Veluwse gemeenten (Ede en Apeldoorn) de welkomstborden worden vervangen.

BESTEMMINGSMANAGEMENT VIA DE DIGITALE WEG

Visit Veluwe lanceerde in juli haar nieuwe website: Veluwe.nl. Zelf zeggen ze daarover: 'De vertrouwde Veluwe-inspiratie en -informatie in een fris en eigentijds jasje. Met dit nieuwe platform - een website en onderliggende database - spelen we optimaal in op de veranderende klantreis van onze (potentiële) bezoekers. We zetten de eerste stappen in personalisatie en hebben een grote slag gemaakt in gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid…'
Het is een website waarop continue actuele informatie wordt geplaatst. Ruim 3000 evenementen, locaties en routes die inspireren om op pad te gaan, zijn er te vinden. De website draagt in belangrijke mate bij aan de spreiding van bezoekers. Onder andere door het veelzijdige aanbod, waardoor de bezoeker verleid wordt om niet alleen de meest bekende plekken op de Veluwe te bezoeken, maar juist ook om op zoek te gaan naar de onbekende (of minder bekende) Veluwe.

GUNNINGSREGELING GROTE(RE) PROJECTEN

De VeluweAlliantie stelde in 2024 € 240.000 beschikbaar voor projecten die bijdragen het vergroten van de beleefbaarheid van belevingsgebieden. Aan de oproep werd zeker gehoor gegeven en er zijn twaalf subsidies toegekend aan de volgende projecten. Voor een beschrijving van de betreffende projecten verwijzen we naar onze website.

Veluwezoom vol verhalen

Stille routes

Kunstbeleving

Gemaal Terwolde; icoon van de IJsselvallei

Papier- en kartonmuseum

Royale fietsroutes

Herbestemming missionarishuis

Waterrijk

Rondje van de molen

De IJssel en haar onstuimigheden

GUNNINGSREGELING KLEIN(ERE) PROJECTEN

De VeluweBoard stelde in 2024 € 60.000 beschikbaar voor projecten die bijdragen het vergroten van de beleefbaarheid van belevingsgebieden. Aan de oproep werd goed gehoor gegeven en er zijn twaalf subsidies toegekend aan de volgende projecten. Voor een beschrijving van de betreffende projecten verwijzen we naar onze website.

Podwalk kunst en cultuur

Passie in de wijngaard

Podwalk landschap en

MIVA unit Zuivelmuseum

Scherpenzeel vertelt

Podwalk landgoederen

Herinneringscentrum 40-

Streekontwikkeling IJssel

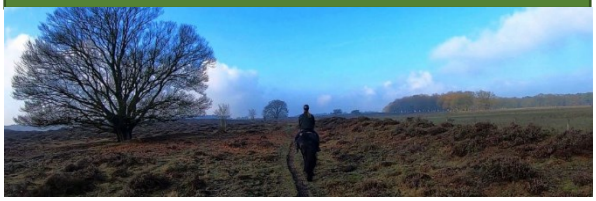
IEssel cider

'n runtien vol streek'n

Hippische erfgoed

GEBIEDSONTWIKKELINGEN

Twee gebiedsontwikkelingen maakten in 2024 grote stappen. Op de eerste plaats werd er voor GEUS een gebiedsplan opgesteld dat inmiddels klaarligt voor besluitvorming. Het is een breed gedragen visie die de balans tussen natuur, recreatie en landbouw verder moet bevorderen. Voor het Masterplan IJsselvallei werken natuurorganisaties, de agrarische sector en toeristische ondernemers samen om de IJsselvallei toegankelijk en recreatief aantrekkelijk te maken. In december kende de provincie Gelderland deze gebiedsontwikkeling een subsidie toe van € 120.000.

Ontwikkelingen als GEUS en IJsselvallei zijn een impuls voor het gebied zelf en dragen zeker ook bij aan de doelstellingen van ons bestemmingsmanagement, de ontwikkeling van de gouden randen rondom de Veluwe waardoor het centrale Veluwemassief wordt ontlast en de natuur daar kan herstellen en ontwikkelen.

VELUWEVIGNETTEN

In maart nam de VeluweAlliantie een positief besluit over de invoering van vrijwillige vignetten voor mountainbiken en paardrijden op de Veluwe. De Veluwe biedt prachtige mogelijkheden voor beleving door een uitgebreid netwerk aan paden, routes en andere voorzieningen. Al lange tijd geven terreineigenaren aan dat het onderhoud hiervan niet meer betaalbaar is. De VeluweAlliantie vindt het belangrijk dat er voldoende en ook kwalitatief goed aanbod is om te recreëren en vraagt gebruikers om dit te steunen door een financiële bijdrage. Om de paden en routes te onderhouden, open en veilig te houden zijn vanaf 1 januari 2025 Veluwebreed vrijwillige vignetten verkrijgbaar bij het Routebureau Veluwe. Met dit besluit werd ook het project FRIS (Financiering Recreatieve Infrastructuur Veluwe) afgesloten. Een project waarin lange tijd met veel partijen werd nagedacht over een oplossing om de kosten van beheer en onderhoud van de infrastructuur op de Veluwe eerlijker te verdelen. De invoering van de vrijwillige vignetten is één van de uitkomsten van het onderzoek en wordt na een periode van twee jaar geëvalueerd.

PERSONELE ZAKEN

Vanaf 2025 beginnen de veranderingen qua uitvoering en financiën. Met de afronding van het project FRIS (zie hierboven) namen we afscheid van projectleider Johan Kaspers. Ook Edith Scholte-Wessels stopte eind 2024 met haar werk als projectleider Ontvangstlocaties, Duurzame mobiliteit en

Bebording. De VeluweAlliantie is beiden zeer erkentelijk voor hun jarenlange inzet.
Vanaf 2025 zal de VeluweAlliantie zich met name concentreren op de coördinatie van de uitvoering van de nieuwe Regio Deal en de afronding van de huidige. Vooralsnog worden er daarom geen nieuwe projectleiders ingehuurd.

Het VeluweTeam verwelkomde afgelopen jaar een nieuwe programmamanager. Janna Brouwer volgde Dianne Nijland op.
Het VeluweTeam verhuisde in januari 2024 naar de Vosselmanstraat 508 in het centrum van Apeldoorn.

COMMUNICATIE

Naast informatie die we deelden via onze gebruikelijke kanalen (website, nieuwsbrief en social media) waren er in 2024 een aantal bijzondere communicatiemomenten. We sommen ze hieronder voor u op:

- In juni en in november organiseerden we twee Veluwebrede portefeuillehoudersoverleggen om betrokken wethouders bij de praten. Dat gaan we ook in 2025 doen (op 21 mei en 26 november).
- Het afgelopen jaar verschenen er drie magazines: de tweede uitgave van het Veluwe op 1-magazine en de derde uitgave van het Veluwe op 1-magazine en de eerste editie van het Regio Deal-magazine. In dit laatste magazine leest u welke projecten er allemaal gerealiseerd of op gang gekomen zijn door de Regio Deal Veerkrachtige Veluwe (2021).
- Twee keer (in juni en in december) organiseerde het VeluweTeam een webinar om belanghebbenden te informeren over het proces van de nieuwe Regio Deal.
- Op 12 maart organiseerden we het VeluweCongres2024. We ontvingen zo'n 250 gasten in kasteel De Vanenburg in Putten. De opzet verschilde van de jaren daarvoor: we kozen voor een middag- en avondprogramma, wat beter aansluit bij de agenda's van bijvoorbeeld ondernemers, wethouders en raadsleden. Op 19 maart vindt het VeluweCongres2025 plaats, in dezelfde opzet als vorig jaar. We zijn dit keer te gast in de Mauritskazerne in Ede.
- Onze programmamanager gaf een presentatie tijdens het NBTC-congres en was excursieleider tijdens de Dag van de Stad in Apeldoorn.

ORGANISATIE VELUWE OP 1

Samenstelling VeluweAlliantie

- Willem Bijleveld – onafhankelijk voorzitter
- Danny Huizer, regio Stedendriehoek / wethouder Apeldoorn
- Luc Berris, Grondeigenaren Overleg Veluwe / Natuurmonumenten, provinciaal ambassadeur Gelderland en Utrecht
- Koert van der Vleuten, Koninklijke Horeca Nederland / directeur Villa Vennendal
- Wim Oosterwijk, regio FoodValley / wethouder Barneveld
- Peter Leonhart, ANWB
- Karolien Hupkes, LTO Nederland
- Peter Drenth, provincie Gelderland / gedeputeerde
- Kees Rutten, Overleg Veluwse Attracties / directeur Leisurelands
- Rianne Roeters, Grondeigenaren Overleg Veluwe / Staatsbosbeheer, regiomanager Veluwe /Achterhoek
- Ronald van Veen, regio Noord-Veluwe / wethouder Ermelo
- Ronald ter Hoeven, regio Zuid Veluwe / wethouder Rheden
- Joline de Weerdt, IVN, regiodirecteur Gelderland, Overijssel en Flevoland
- Joost Gransberg, Grondeigenaren Overleg Veluwe / bestuurder Gelders Particulier Grondbezit
- René Zweers, HISWA-RECRON / ondernemer

Samenstelling VeluweBoard

- Willem Bijleveld – Onafhankelijk voorzitter
- Ronald ter Hoeven, namens de overheden, portefeuille Recreatie & Toerisme
- Danny Huizer, namens de overheden, portefeuille Natuur
- Luc Berris, Natuurmonumenten, namens de grondeigenaren
- René Zweers – RECRON, namens de recreatieondernemers

Samenstelling VeluweTeam

- Janna Brouwer – programmamanager
- Evert Leusink – strategisch verkenner
- Judith van Elderen – strategisch verkenner
- Ilse van den Hout – programmaondersteuner
- Patricia Verhelst – communicatieadviseur

DANK VOOR UW AANDACHT -